

FOR TROEN

Hvordan anvende Apostlenes Gerninger i dag?

AF BØRGE HAAHR ANDERSEN

Når vi læser om de første kristne, kan det rejse en række anfægtende spørgsmål om vores egen tro og praksis i dag.

HER ER DEN ANDEN AF TRE ARTIKLER I EN SERIE, DER VIL GIVE HJÆLP TIL AT ÅBNE OG ANVENDE BOGEN APOSTLENES GERNINGER. FØRSTE ARTIKEL VAR I NR. 4/2020. NÆSTE ARTIKEL KOMMER I NR. 1/2021.

I min tidlige ungdom hørte jeg den amerikanske prædikant David Wilkerson. Han var i Danmark og talte bl.a. i en overfyldt Skjern-hal. Jeg blev dybt grebet af denne store personlighed, hvis bog *Korset og springkni-ven* blev en bestseller i hele verden og er blevet solgt i mere end 50 millioner eksemplarer.

Jeg husker mødet med ham og med andre prædikanter fra den engelsktalende verden som et møde med den kristendom, jeg kendte fra Apostlenes Gerninger.

Her var der mennesker, der levede i dyb tillid til Gud. De kastede sig ud i livsfarlige situationer og miljøer for at nå mennesker med evangeliet. Manglede de penge, så bad de til Gud, og de blev hjulpet. Mødte de sygdom eller dæmonbesættelser, så fastede og bad de, indtil de var hjulpet.

Da bandeleder Nicky Cruz ved Wilkersons

prædiken var blevet omvendt og var begyndt på bibelskole, blev han klar over, at der manglede en væsentlig dimension i hans kristne liv. Han fik at vide, at han var påskekristen, men ikke pinsekristen. Efter lang tids bøn blev han døbt med Helligånden. Han talte i tunger og fik et gudsforhold med en ny dybde, en sejr over synden og en ny frimodighed til at leve i Helligåndens kraft – ligesom apostlene efter pinsedag.

Jeg husker, hvordan jeg skjult for familie og mine kristne ungdomsvenner bad om Helligåndens dåb og tungetalens nådegave. I den kristne ungdomsgruppe eller i missionshuset fandt jeg ikke tilfredsstillende svar på mine spørgsmål. Og når jeg læste i Apostlenes Gerninger, så forstærkede det mine grublerier.

Apostlenes Gerninger vækker spørgsmål

De spørgsmål, jeg nu vil stille til Apostlenes

Jeg husker, hvordan jeg skjult for familie og mine kristne ungdomsvenner bad om Helligåndens dåb og tungetalens nådegave

Gerninger, stillede jeg første gang for næsten 50 år siden. Med forskellige afbrydelser har jeg arbejdet med dem lige siden.

1. Da de elleve apostle skal vælge en afløser for Judas, vælger de at kaste lod (1,26). Hvorfor bruger vi ikke at gøre det i dag, når vi savner afklaring om Guds vilje?
2. Apostlene blev fyldt af Helligånden (2,4) og begyndte at tale på andre tungemål, og da Peter prædikede, kom 3.000 mennesker til tro på Jesus. Vi andre prædiker måske 3.000 gange, før én sjæl kommer til tro. Mangler vi andre ikke pinsens åndsfylde og kraft?
3. I kapitel 3 helbredes en lam mand i Jesu navn. Peter og Johannes bliver fængslet, men taler frimodigt til det jødiske råd, fyldt af Helligånden (4,8). Da Rådet vil true dem til tavshed, siger de: "Vi kan ikke lade være at tale om det, vi har set og hørt" (4,20). Hvorfor kæmper vi andre så med manglende frimodighed?
4. Da de senere blev pisket, reagerer de med glæde: "... glade fordi de var blevet anset for værdige til at lide for Jesu navns skyld" (5,41). Kan man vitterlig glæde sig over sådanne grusomheder?
5. Sådan fortsætter det gennem hele skriftet: drømme, syner, direkte ledelse af Ånden, en engel, der vækker Peter med et puf i siden og meget andet. Hvorfor leder Gud ikke os andre mere direkte?

Læs bogen med dybde og sammenhæng

Det tog nogle år, hvor jeg kæmpede med disse spørgsmål. Jeg fik god vejledning fra erfarne kristne, men det krævede en vis frimodighed

at lukke munden op og stille spørgsmål. Jeg læste gode bøger og fik hjælp af disse. Jeg ønskede at være ligesom dem i Berøa, som gik hjem og granskede Skrifterne for at se, om det forholdt sig sådan.

For mig blev det en stor hjælp, at jeg lærte at læse Apostlenes Gerninger i sammenhæng med resten af Bibelen. Det betyder fx, at når de første kristne "holdt fast ved apostlenes lære og fællesskabet, ved brødets brydelse og ved bønnerne" (2,42), så er det noget, som skal kendetegne alle kristnes hverdagsliv og ugerytme. Når en engel derimod "vækkede Peter med et puf i siden" (12,7), så er det Guds suveræne indgreb, som er yderst sjælden i det bibelske univers. Og vi har ingen løfter i Bibelen om, at vi på samme måde i pressede situationer kan forvente en synlig engels ledelse.

Vi må med andre ord lære at skelne mellem 1) enkeltstående begivenheder, der knytter sig til en bestemt frelseshistorisk epoke og derfor ikke nødvendigvis sker igen, og 2) eksempler eller praksis, der hænger nøje sammen med vejledningen i Bibelens læremæssige afsnit, der skildrer, hvad der forpligter alle kristne.

I sammenhæng hermed må vi også skelne mellem, 1) hvad Bibelen selv forankrer i noget alment gyldigt og siger til alle mennesker til alle tider, og 2) hvad der er begrundet i en konkret situation og netop ikke kan anvendes alment.

Jeg møder stadig unge mennesker eller modne mennesker, som i dag stiller de samme spørgsmål, som jeg stillede dengang. At lytte til nogen af dem er som at lytte til en meget ung udgave af mig selv.

**Børge Haahr Andersen,
f. 1956**

Rektor på Dansk Bibel-Institut
bha@dbi.edu

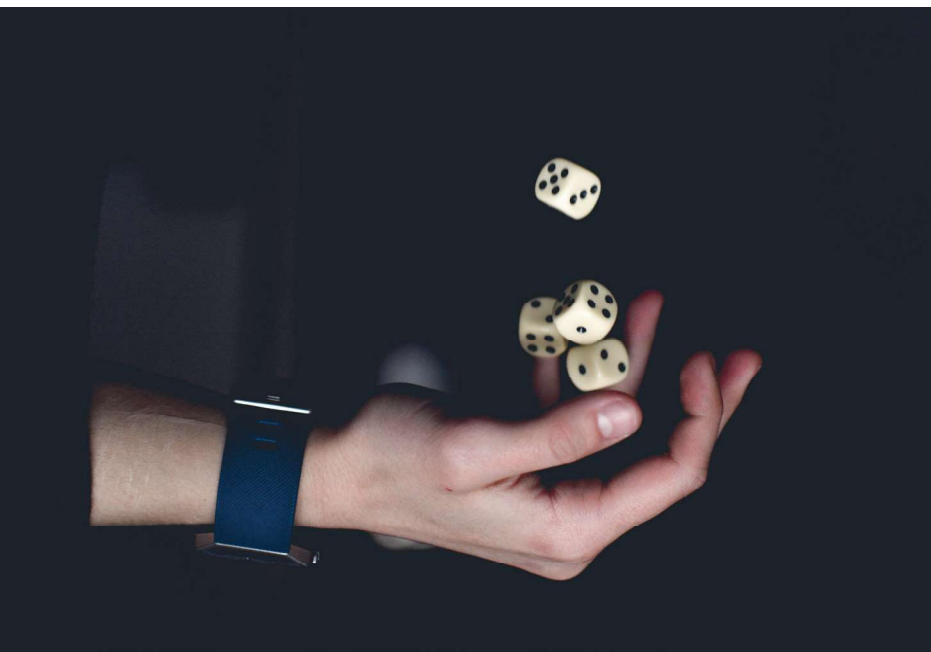

FOTO: PEXELS / FOTOGRAFERENDE

Først da apostlene i en kombination af Skriftens vejledning og et personligt skøn har udpeget to kandidater, griber de til lodkastning. Der er ingen formaning til, at sådan skal vi andre finde frem til Guds vilje.

I det følgende vil jeg forsøge at bidrage til svar på de fem påtrængende spørgsmål. Jeg tror, svarene er bibelsk og sjælesørgerisk sande, men for mig har det været tilkæmpede sandheder.

1. Er lodkastning en måde at indkredse Guds vilje på?

Valget af den tolvte apostel blev delvis afgjort ved lodtrækning. Den grundlæggende vejledning er dog Det Gamle Testamente (GT), hvor forræderiet er forudsagt, og hvor der også står, at der skal vælges en anden i hans sted.

Kriteriet for, hvem der er kandidat til at være apostel, henter de elleve tydeligvis fra Jesu forkyndelse. Det skal være et vidne til hele Jesu jordeliv og en, der kan bekræfte, at den opstandne Jesus er identisk med den Jesus af Nazaret, som de fulgtes med i tre år.

Først da de i en kombination af Skriftens vejledning og et personligt skøn har udpeget to, griber de til lodkastning.

Og endelig: Det er tydeligvis Gud, der styrer valget og loddet, men der er ingen formaning til, at sådan skal vi andre finde frem til Guds vilje; og det er i øvrigt det eneste sted i Ny Testamente, at lodkastning omtales.

2. Skal pinsens under gentages i enhver kristens liv?

Hvis man læser pinseberetningen i sin sam-

menhæng, bliver det klart, at der er tale om en engangsbegivenhed, der indvarsler en ny tidsalder i verden. Ligesom Jesu komme var en engangsbegivenhed, er pinsen det.

Nu sker det, som GT har profeteret om, og som Jesus i sin undervisning har forberedt disciplene på. Helligånden vil komme til jorden i sin fylde. Helligånden er allerede virksom i GT og har talt gennem profeterne, har udrustet konger og præster og virket i det jødiske folk. Helligånden var også med ved Jesu undfangelse, kom over Jesus ved dåben og gjorde, at Jesus kunne virke i Åndens fylde. Men først med pinsen kom Helligånden i den omfattende betydning, hvor Ånden blev en indre gave og en ydre handlende kraft i disciplenes og de kristnes liv, hvad enten det er kristne jøder eller hedninger (ikke-jøder), mænd eller kvinder, børn eller gamle.

Ved denne særlige begivenhed er der tre særlige tegn: vinden, ildtungerne og sprogunderet. Tydeligvis er disse tegn bundet til den første pinse, og intet tyder på, at de skal gentage sig i den kristnes liv i dag.

Enkelte gange senere i Apostlenes Gerninger optræder sprogunderet igen (10,44; 19,6). Hver gang sker det i forbindelse med, at evangeliet når ud til nye sproggrupper og bliver en bekræftelse for apostlene og de første kristne på, at evangeliet vitterligt skal ud til jordens ende.

Senere taler Paulus om en nådegave, som Gud giver til personlig og privat brug i bøn (1 Kor 14); en nådegave, nogle kristne får, men slet ikke alle. Tungetalens nådegave er ikke det samme som det sprogunder, som sker i Apostlenes Gerninger, og hvor virkningen i stedet er, at alle sproggrupper hører og forstår Peters aramæiske tale på deres eget modersmål.

Pinsen skildrer, at den, som tror på Jesus og bliver døbt i Jesu navn, får Helligånden ved dåb og tro. Enhver, som tror på Jesus, har Ånden,

Åndens komme til et menneske er sammenfaldende med troens tilblivelse, og det sker ved nådemidlerne

og uden Ånden hører vi slet ikke Jesus til (Rom 8,9). Vi får ikke Helligånden ved at gøre, men ved at høre, betoner Paulus (Gal 3,2). Vi fyldes også af Ånden ved at høre og ikke ved at stræbe efter at gøre (Gal 3,5).

Igen vil jeg minde om det overordnede princip. Vi må skelne mellem de *frelseshistoriske* begivenheder, som kun skete én gang, og så de *læremæssige* afsnit i Bibelen, der skildrer, hvad alle kristne må gøre.

Dermed er det ikke muligt ud fra Bibelen at sondre mellem "påskeskristne" og "pinxtekristne". Åndens komme til et menneske er sammenfaldende med troens tilblivelse, og det sker ved nådemidlerne og ikke ved særlige bønner eller åndelige øvelser.

Jeg skriver dette lidt kategorisk i opposition til min gamle ungdomshelt Wilkerson, fordi jeg tror, at han på dette afgørende punkt fejllæste Apostlenes Gerninger.

3. Er en åndsfuldt kristen altid fremstormende og frimodig som Peter og Johannes?

Når Paulus siger til Timotheus, at Gud ikke har givet os en fej ånd (2 Tim 1,7), så troede jeg som ung, at det var en formaning til ikke at være fej. Senere fandt jeg ud af, at det er et løfte og et tilsagn om, hvad Gud har givet alle kristne. Denne gave kan vi have og benytte under stadig kamp og under vedvarende frygt og svaghed.

Selv Paulus kunne optræde i "svaghed og med megen frygt og bæven" (1 Kor 2,3), men Guds Ånd kunne hjælpe og udruste en person, der på det følelsesmæssige plan oplevede sig svag og usikker. Guds indre og skjulte gave er kraft og kærlighed og besindighed, men dette kan vi eje,

samtidig med, at vi på det ydre plan oplever os feje og svage.

Gud kan i særlige situationer give nogle kristne en særlig hjælp og frimodighed, sådan som Jesus forudsiger det (Luk 21,15). Men det normale er, at Gud kommer os til hjælp midt i vores frygt og svaghed, og at frimodighed ejes sammen med vores menneskefrygt og svaghed.

4. Kan man glæde sig over at blive pisket eller fængslet på grund af troen på Jesus?

Ja, det kunne Peter og Johannes i denne nævnte situation, og det kunne Paulus og Silas også, da de senere havner i fangeblokken. Men helhedsbilledet, som Ny Testamente tegner, kommer nok mest tydelig frem i Andet Korintherbrev 4, hvor Paulus taler om evangeliet som en skat, vi har i et lerkar.

Det betyder, at vores kristne liv er en samtidighed af sorg og glæde, af fortvivlelse og håb: "Vi er trængte, men ikke stængt inde. Vi er tvivlrådige, men ikke fortvivlede. Vi forfølges, men lades ikke i stikken" (2 Kor 4,8f). Vi kan glæde os, men gør det midt i vanskelige kår, modgang, lidelser, forfølgelser.

5. Hvorfor leder Gud i dag ikke så meget gennem drømme, engle, direkte tale fra himlen og andre overnaturlige fænomener?

Det overordnede i Apostlenes Gerninger er, at evangeliet skal spredes ud over hele jorden. Sådan lød Jesu befaling, men ofte skulle disciplene ledes på vej. Det er faktisk forfølgelser, som er den største enkeltårsag til, at de disciple, der er blevet spredt over et større område, udbreder evangeliet.

Der er eksempler på, at Gud leder de kristne gennem direkte profetier, men vi har også eksempler på, at Paulus overhører en profetisk advarsel, fordi han er overbevist om, at Guds plan er, at han skal til Jerusalem (ApG 21,10-14). Med andre ord: Guds direkte ledelse fratager ikke de første kristne ansvaret for at forsøge at skønne, hvad der er Guds vilje, og de må igen og igen bruge deres sunde fornuft og deres hverdagserfaring.

Guds vilje og ledelse befrier dem ikke fra at skulle skønne og vælge, men midt i deres valg hviler de i, at de er genstand for Guds gode hyrdeomsorg. Gud kan bruge engle, drømme og særlige tegn, men han har aldrig lovet os, at det er den måde, han leder os. Derimod – at han er vores hyrde, og at han leder os. Det er et gentaget løfte i Bibelen.

Sammensat virkelighed

Hovedbudskabet i de eksempler, jeg her forholder mig til, er, at når Gud åbenbarer sig gennem historiske, fortællende beretninger, så må vi skønne ud fra Bibelen som helhed, hvad der i den aktuelle situation også er en norm, der gælder og forpligter os i dag.

Vi må glæde os over kirkens liv og vækst i de første årtier. Ny Testamente beskriver også kamp og frafald og den sammensatte virkelighed, som mere svarer til det, vi andre lever i. Gud reddede Peter, men lod Jakob lide martyriet (12,2). Nogle gange blomstrer og vokser kirken, andre gange stagnerer den eller falder fra. Men gennem denne sammensatte virkelighed fremmer Gud sin plan og vilje – også i dag. ■